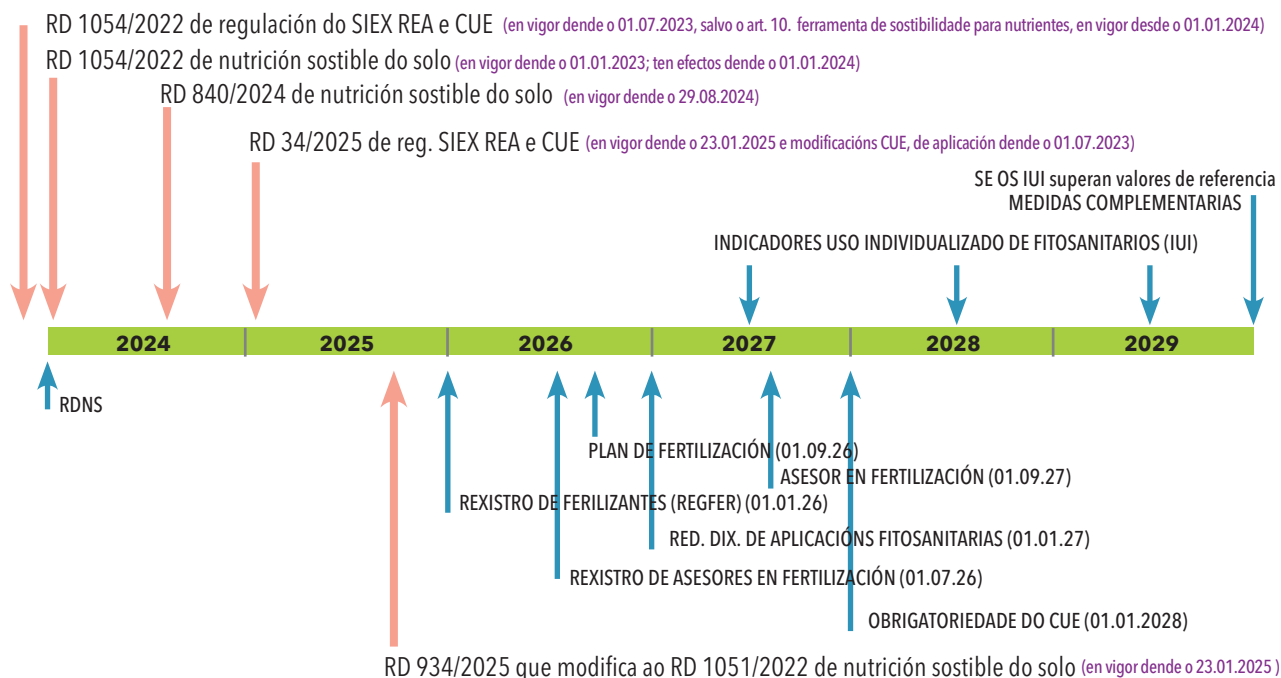

DATAS DE ENTRADA EN VIGOR DO CADERNO DIXITAL DE EXPLOTACIÓN AGRARIA

- **Explotacións grandes:** >30ha (sumando as correspondentes a cultivos permanentes e terras de cultivo, excluindo os pastos temporais), ou >5 ha rega (sobre o total da súa superficie de cultivos permanentes e terras de cultivo) 0,1 ha de invernadoiro. Obrigatorio a partir do vindeiro período de programación da PAC (2028-2032), é dicir, dixital ou papel dende 01.01.2028
- Resto: VOLUNTARIO

Caderno electrónico de explotación e obrigas medioambientais

Nas seguintes páxinas detállanse as obrigas derivadas do Caderno electrónico de explotación (CUE) e a súa función central para o cumprimento das directrices do Pacto Verde Europeo e a PAC 2023-2027, cuxo obxectivo final é levar a cabo a transición cara a un modelo produtivo máis rendible ao tempo, respectuoso co medio ambiente.

Víctor Novo Vázquez

Xefe do Servizo de Sanidade e Produción Vexetal Consellería do Medio Rural, Xunta de Galicia

En xaneiro de 2025 publícase o Real Decreto 34/2025, do 21 de xaneiro, polo que se modifican o Real Decreto 1054/2022, do 27 de decembro, polo que se establecen e regulan o Sistema de información de explotacións agrícolas e gandeiras e da produción agraria, o Rexistro autonómico de explotacións agrícolas e o Caderno dixital de explotación agrícola, e os Reais Decretos 1311/2012, do 14 de setembro, e 9/2015, do 16 de xaneiro.

Con esta normativa, a información unificada posibilita o cumprimento do Plan Estratéxico Nacional da Política Agrícola Común (PAC) do Reino de España 2023-2027 e facilita outras obrigas de información no ámbito ambiental coma o cambio climático e a contaminación atmosférica, entre outras, incluíndo o seguimento de indicadores e medidas legislativas e de fomento incluídas neste, así como o seguimento dos compromisos do Pacto Verde Europeo.

Esta información deberá permitir igualmente un mellor deseño das actuacións sectoriais, en especial para conseguir unha produción economicamente rendible, pero, simultaneamente, debe ser respectuosa co medio ambiente, para contribuír á loita contra o cambio climático e á conservación da biodiversidade.

A protección das augas contra a contaminación difusa producida polos nitratos procedentes de fontes agrarias ven regulado polo Real Decreto 47/2022, do 18 de xaneiro, sobre protección das augas contra a contaminación producida por nitratos de orixe agrícola, transposición feita da Directiva 91/676/CEE do Consello, do 12 de decembro de 1991.

► CON ESTA NORMATIVA, A INFORMACIÓN UNIFICADA POSIBILITA O CUMPRIMENTO DO PLAN ESTRATÉXICO NACIONAL DA POLÍTICA AGRÍCOLA COMÚN (PAC) DO REINO DE ESPAÑA 2023-2027 E FACILITA OUTRAS OBRIGAS DE INFORMACIÓN NO ÁMBITO AMBIENTAL

Con esta normativa, a información unificada posibilita o cumprimento do plan estratéxico nacional da política agrícola común (PAC) do reino de España 2023-2027 e facilita outras obrigas de información no ámbito ambiental. A contaminación de orixe difusa das masas de auga superficial e subterránea é un problema moi estendido na maior parte das superficies de uso agrario. En particular, este feito ponse de manifesto polas elevadas concentracións de nitratos que se rexistran en determinadas masas de auga, consecuencia dos excedentes de produtos inorgánicos ou orgánicos usados como fertilizantes, e é especialmente preocupante cando alcanza augas que se destinan ou vaian destinarse ao abastecemento da poboación, reguladas pola Directiva 2020/2184, do 16 de decembro, relativa á calidade das augas destinadas ao consumo humano.

A Unión Europea considera a contaminación de orixe difusa como un problema central nas súas políticas ambientais e agrarias. Por iso, con data 20 de maio de 2020 a Comisión Europea publicou a Comunicación da Estratexia “Da granxa á mesa” aliñada coa Estratexia de Biodiversidade para 2030, englobadas no Pacto Verde Europeo, que contribúen a afrontar este problema. Estas liñas de acción marcan, entre outros obxectivos, unha redución das perdas de nutrientes do 50 %, que supoñerá, segundo o devandito documento, unha redución do 20 % no uso de fertilizantes. Ademais, avógase pola redución do uso e do risco de produtos fitosanitarios nun 50 % para 2030, así como unha redución adicional do 50 % do uso dos produtos fitosanitarios máis perigosos no mesmo período; na mesma data tamén se publicou a Estratexia sobre Biodiversidade 2030.

O informe cuadrienal 2020-2023, oídas as comunidades autónomas, foille comunicado á Comisión Europea a través da canle correspondente, dentro dos seis meses seguintes ao final do período ao que se refira e é público a través do portal web do Ministerio para a Transición Ecolóxica e o Reto Demográfico (MITERD).

O MITERD elaborará cada catro anos un informe de situación sobre a contaminación causada polos nitratos, en especial dos procedentes de fontes agrarias (informe cuadrienal 2016-2019).

O día 21 de maio de 2022 o MITERD publica a Resolución da Dirección Xeral da Auga polo que ven a luz os mapas das augas afectadas por contaminación difusa.

Os órganos competentes das comunidades autónomas deberán elaborar un código de boas prácticas agrarias, que os agricultores aplicarán obrigatoriamente sobre as zonas vulnerables e poñeranse en práctica programas de actuación, que deberán elaborarse nun prazo de dous anos, co obxecto de previr e reducir a contaminación causada polos nitratos de orixe agraria.

Coa publicación do Real Decreto 1050/2022, do 27 de decembro, polo que se modifica o Real Decreto 1311/2012, do 14 de setembro, que establece o marco de actuación para conseguir un uso sostible dos produtos fitosanitarios, incorpórase un novo capítulo que regula os programas individualizados de uso sostible de produtos fitosanitarios, entre os que cabe destacar a obrigación de contar cun caderno dixital de explotación agrícola nos termos previstos no Real Decreto 1054/2022, do 27 de decembro, o cálculo do indicador ►►

**CAIXA RURAL
GALEGA**

 Ruralvía

caixaruralgalega.gal

► Síguenos!

**Comprometidos
contigo!**

de uso individualizado no ámbito da explotación agrícola, o mecanismo para o cálculo de Valores de Referencia Nacionais e a fixación dun sistema articulado de controis.

As metas que establezan os Estados membros respecto destes obxectivos deberanse acadar antes de finais do ano 2030, nun prazo próximo ao de final do ano 2027 sinalado como límite para alcanzar os obxectivos ambientais nas masas de auga pola Directiva 2000/60/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 23 outubro de 2000, pola que se establece un marco comunitario de actuación no ámbito da política de augas.

O cap. XII deste novo real decreto de uso sotible regula os programas individualizados e establece uns indicadores de uso individualizado que permitirá medir o consumo de fitosanitarios.

Estes cálculos realizaranse para cada explotación agraria coa información vertida no CUE.

Segundo a normativa anterior, cos datos dos anos 2026, 2027 e 2028 o MAPA establecería uns valores de referencia para os distintos produtos a utilizar e, a partir do 1 de xaneiro de 2029, se estes indicadores de uso anuais están por enriba dos valores de referencia, estableceranse inspeccións e control nesas explotacións consideradas de risco alto.

A publicación o día 3 de novembro de 2025 do Regulamento de Execución (UE) 2025/2203 da Comisión do 31 de outubro de 2025 polo que se modifica o Regulamento de Execución (UE) 2023/564 no que se refire á transferencia a formato electrónico dos rexistros de produtos fitosanitarios mantidos por usuarios profesionais permitiralles aos Estados Membros autorizar que os rexistros de fitosanitarios non se transfiran ao formato electrónico antes do 1 de xaneiro de 2027. Isto supón unha modificación nos anos da aplicación dos valores de referencia.

Identicamente e para acadar as estratexias derivadas para a xestión de nutrientes a estratexia comunitaria impón uns obxectivos ambientais moi ambiciosos, entre os que se atopa un referido á fertilización e bo estado agronómico dos solos. Establece como meta reducir para 2030, polo menos, á metade as perdas de nutrientes, sen deteriorar a fertilidade solo, o que reducirá o uso de

Determinación das augas afectadas		
	Directiva 91/676/CEE	RD 47/2022
Augas subterráneas	Concentración media > 50 mg/l de NO ₃ ⁻	Concentración máxima > 37,5 mg/l de NO ₃ ⁻
Augas superficiais	Concentración media > 50 mg/l de NO ₃ ⁻	Concentración media > 25 mg/l de NO ₃ ⁻
Eutrofización	Encoros, lagos naturais, charcas, esteiros e augas de transición e costeiras que se atopen en estado eutrófico ou poidan eutrofizarse nun futuro próximo	

fertilizantes en polo menos un 20 % de aquí a 2030.

Nesta liña é de destacar a aprobación do real decreto sobre nutrición sostible dos solos agrarios (RDNS), o Real Decreto 1051/2022, do 27 de decembro, polo que se establecen normas para a nutrición sostible nos solos agrarios, que complementa ao Real Decreto 47/2022 ao establecer obrigas concretas para os agricultores. A última modificación deste texto normativo é o Real Decreto 934/2025, do 21 de outubro, publicado no BOE o día 22 de outubro de 2025.

O RDNS afecta a todas as actividades agrícolas (REGPA) e plantacións forestais de crecemento rápido (quenda de menos de 20 anos, ou sexa, eucaliptos e chopos) que achen de forma directa ou indirecta nutrientes ao solo ou que modifiquen as propiedades e características físicas, químicas ou biolóxicas do chan, tales como a aplicación dos esterco aos solos agrarios dentro das explotacións gandeiras.

Crea unha sección de fertilizantes no CUE. A parte da sección Tratamentos fitosanitarios (RD 1311/2012) es-

tablece uns requisitos mínimos dun plan de fertilización, obrigatorio a partir do 1 de setembro de 2026, establece unas boas prácticas agrícolas mínimas para evitar contaminación das augas por nitratos e crea un Rexistro xeral de fabricantes e outros axentes económicos de produtos fertilizantes (REGFER).

Este rexistro consta de 6 seccións, sectores de asesoramento técnico en fertilización e de empresas de servizos, ademais de fabricantes e produtores. O REGFER créase o día 3 de novembro de 2025 mediante a publicación no BOE da Orde APA/1226/2025, do 27 de outubro, pola que se desenvolve a estrutura e funcionamento do Rexistro xeral de fabricantes e outros axentes económicos de produtos fertilizantes (REGFER) e regúlase a súa actuación.

É importante atender no RDNS aos requisitos xerais do artigo 4, que, entre outras cuestións, obriga o titular a anotar no prazo dun mes as operacións de fertilización na sección Fertilizantes do CUE a elaboración dun Plan de fertilización se a superficie é superior a 10 ha

en secaño, pastos ou forraxes de autoconsumo, priorizarase o uso de fertilizantes orgánicos, establece certas prohibicións en épocas e condicións do terreo para fertilizar, regula as inspeccións de equipos de fertilización e establece os produtos fertilizantes considerados autorizados oficialmente recoñecidos.

Os artigos 4 e 6 regulan o Plan de fertilización coas indicacións de rexistro na sección de fertilización do CUE e cos datos obrigatorios de gravación, modificable ao longo da campaña.

Para evitar a contaminación nas achegas de esterco e xurros, os artigos 9 e 10 regulan o amoreamento de esterco e as aplicacións de xurros mediante prato, abano ou canón, establecendo unhas pendentes mínimas para as achegas mediante estes sistemas.

O artigo 20 regula a figura do asesor en fertilización, obrigatorio na mesma data de entrada en vigor da obriga de elaborar un plan de fertilización (01/09/2026). O asesor é un técnico con titulación habilitante segundo o anexo XI. Non obstante, cando a autoridade competente da comunidade autónoma así o dispoña, as obrigas de asesoramento poderán, cumprirse se o titular emprega un programa informático de recomendacións de fertilización, sempre e cando leve un CUE.

Xa a nivel sectorial, o Real Decreto 1053/2022, do 27 de decembro, polo que se establecen normas básicas de ordenación das granxas bovinas establece dentro do Plan de xestión ambiental, entre outras obrigas medioambientais, o Plan de produción e xestión de esterco e xurros. Para calquera explotación bovina, incluídas as xa existentes antes da entrada en vigor deste real decreto, a obrigación de contar cun Sistema Integral de Xestión de Explotacións Bovinas que establece o artigo 9 entrou en vigor o 1 de xuño de 2025.

En canto á xestión dos esterco, o artigo 10 fala do destino destes, ben a valorización agronómica no que incide en que será sempre atendendo ao Real Decreto 47/2022, do 18 de xaneiro e ao Real Decreto 1051/2022, do 27 de decembro de nutrición sostible dos solos, ou ben mediante a entrega a unha instalación autorizada ou operador autori-

▶ PARA EVITAR A CONTAMINACIÓN NAS ACHEGAS DE ESTERCOS E XURROS, OS ARTIGOS 9 E 10 REGULAN O AMOREAMENTO DE ESTERCOS E AS APLICACIÓNS DE XURROS MEDIANTE PRATO, ABANO OU CANÓN, ESTABLECENDO UNHAS PENDENTES MÍNIMAS PARA AS ACHEGAS MEDIANTE ESTES SISTEMAS

zado, acreditado mediante contrato e rexistro de entregas.

Por outra parte, en canto ás instalacións de almacenamento de xurros e esterco deberán dispor de soleira impermeabilizada sen escorreduras de lixiviados e almacenamento delimitado, impermeabilizado e con capacidade 3 meses. Naquelas explotacións de nova instalación dos Grupos II e III e todas as existentes do Grupo III e Grupo IV, deberán cubrir o esterco e evacuar o xurro de forma frecuente.

No artigo 11 trátase a redución das emisións nas instalacións das explotacións bovinas de nova instalación de Grupo III e as xa existentes de Grupo IV, as cales deberán adoptar técnicas coa finalidade de mitigar as emisións de gases contaminantes e de gases de efecto invernadoiro á atmosfera e deberán adoptar, polo menos, unha técnica en cada un dos ámbitos establecidos no anexo V.

Se estas explotacións modifican a estrutura, a obriga é a partir do 01.06.2025, pero, se non a modifican, xa era obrigatorio a partir do 01.06.2024. ■

O ANEXO V DE TÉCNICAS DE REDUCCIÓN DE EMISIÓN ESTABLECE:

- a) Unha estratexia nutricional e unha formulación da ración axustada no contido de proteína bruta segundo requisitos nutricionais e etapa produtiva.
- b) Nas instalacións de aloxamento dos animais, deberase adoptar, polo menos, unha das técnicas ou combinación de técnicas que permitan a redución de emisións en, mínimo, un 25 % con respecto á técnica de referencia (animais aloxados en cubículos).
- c) En almacenamento de xurro técnicas que reduzan as emisións de amoníaco con respecto da técnica de referencia (fosas abertas e sen costra natural) en, polo menos, un 80 %. Cando estas técnicas supoñan a cubrición do almacenamento, e cando esta cubrición poida implicar a acumulación de gas metano, adoptaranse sistemas de xestión do devandito gas que eliminen os riscos relativos á súa acumulación ou emisión á atmosfera.